

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Paket med förslag om en reform av EU:s ekonomiska styrning

Kommissionens lagförslag innebär flera förändringar av regelverket för den ekonomiska styrningen. Översiktligt ger de förslag på förändringar av den förebyggande delen av stabilitets- och tillväxtpakten, förordningen som reglerar underskotts-förfarandet och direktivet som rör de nationella budgetramverken.

Det finns många skäl att se över det finanspolitiska ramverket. Ett är att verkligheten har förändrats sedan de infördes. Ett annat är att budgetmålen inte har följts och därmed inte heller fått de effekter som avsetts. Därför är det positivt att kommission försöker genomföra förändringar. I synnerhet att anpassningarna mot målen ska bli mer nationellt anpassade. Men som helhet är det inte tydligt vilka effekter som kan förväntas av dessa förändringar jämfört med de nuvarande reglerna.

Saco stöder förslaget om en oberoende nationell finanspolitisk institution (motsvarande det svenska finanspolitiska rådet) som granskar den förda politiken. Ett råd skulle även kunna bedöma effekter av olika tänkbara finanspolitiska satsningar. Men kommission lägger på den för många arbetsuppgifter. Saco anser att den ska utvärdera finanspolitiken och budgetmålen.

Saco delar bilden att den långsiktiga skuldsättningen ska vara stabil och ha en viss maximal nivå. En alltför hög skuldsättning är problematisk och ger ett litet handlingsutrymme vid en kris då det är nödvändigt med större underskott. Men en ensidig styrning enbart på skuldsättning gör att länder måste skära ned då de ekonomiskpolitiskt istället borde satsa. Kommissionen borde även belysa problemen med alltför låg skuldsättning.

Kommentarer

Förebyggande åtgärder

Första delen av förslaget är en förändring av den förebyggande delen som föreslås ha fokus på medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer med en landspecifik utgiftsbana. Utgiftsbanan ska uppfylla vissa villkor och godkännas av rådet.

Varje medlemsstat ska lämna in en medelfristig finans-och strukturpolitisk plan till rådet och kommissionen före slutet av april. Planerna ska ersätta de befintliga stabilitets-och konvergensprogrammen och de nationella reformprogrammen. De ska bland annat innehålla en bana för de offentliga nettoutgifterna över fyra år och makroekonomiska prognoser. Även om den

samhällsekonomiska utvecklingen är svår att förutse är det rimligt att en regering redogör för sina planer på lite längre sikt.

Men det finns en flexibilitetsklausul som säger att länder kan avvika från utgiftsbanan vid en allvarlig konjunkturedgång. Den beslutas av rådet och kan förlängas maximalt ett år i taget.

För medlemsstater med underskott som är större än tre procent av BNP ska planen innehålla åtgärder som minst motsvarar en minskning av underskott med 0,5 procent av BNP per år.

Möjligheterna att minska ett underskott skiljer sig åt mellan länder för att de samhällsekonomiska förutsättningarna är olika. Länder kan även befinna sig i olika konjunkturlägen, vilket också påverkar möjligheterna. Därför borde det inte slås fast en norm för alla länder, utan att en anpassning ska ske efter landspecifika förhållandena. Det kan enkelt hanteras inom ramen för landets utgiftsplan. Flexibilitet ska vara utgångspunkten. Flexibilitet är positivt och nödvändigt och det finns troligen ett samband mellan känsla av ägandeskap och efterlevnad gentemot regelverket.

Förordningen som reglerar underskottsförfarandet

Den andra delen berör förordningen som reglerar förfarandet när medlemsstater har större budgetunderskott än tre procent av BNP och en offentlig bruttoskuld över 60 procent av BNP.

Den genomsnittliga skuldsättningen i euro-länderna har varit betydligt över referensvärdet under en längre tid och enligt de senaste mätningarna är den drygt 90 procent av BNP. Det är en rejäl avvikelse från målet som verkar ha accepterats.

Det hade varit på sin plats att diskutera tänkbara konsekvenser för EU:s ekonomiska och sociala utveckling av olika scenarier för medlemsstaters skuldanpassning till målet. Vad händer om exempelvis samtliga stater driver en politik som snabbt minskar skuldsättningen, respektive fortsätter att driva upp skuldsättningen?

Det är svårt att bedöma varför det föreslagna förfarande skulle leda till andra resultat än med de nuvarande reglerna.

Saco har tidigare kritiserat att det nuvarande ramverket riskerar att minska även nödvändiga och viktiga investeringar. Därför vill Saco betona vikten av ramverket inte får slå mot investeringar i klimatarbetet, mot offentlig

konsumtion i allmänhet eller mot de försäkringssystem som upprätthåller arbetslöshetsersättningen eller sociala skyddsnät.

Saco har inga övriga kommentarer på förfarandet.

Direktivet om krav på budgetramverk

Den tredje delen rör de nationella budgetramverken. Kommissionen föreslår att alla medlemsstater ska säkerställa att oberoende finanspolitiska institutioner etableras i nationell lag, författningar eller administrativa bestämmelser. Institutionerna ska vara oberoende i förhållande till medlemsstaternas budgetmyndigheter. Kommissionen föreslår också vilka krav som bör ställas på ledamöterna och vilka som ska vara deras arbetsuppgifter.

Saco är positivt till sådana institutioner. Även om regeringar kan ignorera rekommendationerna från en sådan institution så kan utvärderingar bidra till att skärpa debatten om den förda politiken och vilka prioriteringar som behöver göras. Det visar de utvärderingar som har tagits fram av det svenska finanspolitiska rådet.

Däremot delar Saco regeringens bedömning att kommissionen ger de oberoende institutionerna för många arbetsuppgifter. En sådan institution ska ha fokus på utvärdering av finanspolitiken och budgetmålen.

Med vänlig hälsning

Sveriges akademikers centralorganisation

Lena Granqvist,
samhällspolitisk chef

Håkan Regnér, chefsekonom